

L'anuari de l'educació de les Illes Balears de 2007: un instrument per conèixer i debatre la situació del sistema educatiu balear

Direcció de l'Anuari de l'Educació de les Illes Balears

Quan l'any 2004, des del Grup d'Investigació i Formació Educativa i Social (GIFES) de la Universitat de les Illes Balears, vàrem posar en marxa l'*Anuari de l'Educació de les Illes Balears*, teníem dos grans objectius: en primer lloc contribuir, amb tota la modèstia i el convenciment de què érem capaços, a situar l'educació en el centre de la preocupació de la societat de les Illes Balears. Efectivament el desenvolupament econòmic i social de les Illes Balears, necessitava i necessita, malgrat els avanços que s'han aconseguit els darrers anys, una aposta per l'educació. Una aposta no tan sols per part de l'Administració pública, dels governants, sinó també, i, fonamentalment, per part de la societat de les Illes Balears. Una societat que per encarar el segle XXI amb èxit, amb força, necessita creure en l'educació, en la formació, en el capital humà, en la innovació, en la recerca, en el coneixement. I això no és fàcil, resulta complex. Cal canviar actituds, mentalitats, conductes. Però també cal canviar estructures. Cal, per tant, posar la societat en el camí adequat.

Però el segon dels nostres objectius era conseqüència de l'anterior. Només seria possible canviar el paper de l'educació dins la nostra societat, si érem capaços de posar a l'abast de la societat balear més coneixement sobre el nostre sistema educatiu, més dades sobre l'estat de l'educació, més elements per conèixer i comprendre l'estat de l'educació balear. Pensàvem, pensam, que només des del coneixement educatiu, era, és possible, començar a transformar la mentalitat, el pensament de la nostra societat en relació amb l'educació.

Aquests quatre números de l'*Anuari de l'Educació de les Illes Balears* són una demostració que estam en el camí adequat. És una demostració que és possible no tan sols millorar el coneixement que tenim sobre el sistema educatiu de les Illes Balears, sinó que també és possible començar a canviar les actituds de la nostra societat en relació amb els beneficis de l'educació, des de la perspectiva econòmica, social, cultural, tecnològica, política, etc.

Així doncs, tal com es posa de manifest al pròleg del primer *Anuari de l'Educació de les Illes Balears 2004*, l'objectiu d'aquest és analitzar l'estat del sistema educatiu de les Illes Balears, tant pel que fa al sistema escolar com pel que fa a les diferents institucions i als espais educatius que, tot i una formalització diferent del que representa l'escola, tenen una significativa transcendència social. Per tant, el que es pretén amb la realització del present Anuari és, per una part, conèixer i comprendre la situació de l'educació a la comunitat autònoma de les Illes Balears en el context de l'Estat espanyol i, per l'altra part, contribuir a cercar solucions als diversos problemes que té plantejats l'educació de les Illes Balears.

En el context d'aquests objectius, la realització i la publicació de l'*Anuari de l'Educació de les Illes Balears 2007* és la manifestació de la voluntat de continuar treballant per posar a l'abast de la comunitat educativa i del conjunt de la societat de les Illes Balears un document sobre l'estat del sistema educatiu de la comunitat autònoma de les Illes Balears; un document que volem que sigui viu, que sigui dinàmic, que provoqui reflexions, que possibiliti la millor comprensió dels fenòmens educatius, que faci possible la posada en marxa dels mecanismes d'innovació, de renovació pedagògica.

Amb tot, cal assenyalar que l'*Anuari de l'Educació de les Illes Balears* és fruit de la **col·laboració entre la Universitat de les Illes Balears i Fundació Guillem Cifre de Colonya, a través d'un conveni amb la Fundació Universitat-Empresa de les Illes Balears**; així el dit anuari

és una iniciativa del **Grup d'Investigació i Formació Educativa i Social (GIFES)** de la **Universitat de les Illes Balears**, però amb l'objectiu que hi participin professors d'altres departaments, mestres i professors del sistema escolar no universitari, inspectors d'educació, professionals de l'educació social, etc.; un objectiu que s'està complint de forma important per tal de donar a l'*Anuari de l'Educació* una perspectiva de pluralitat, de diversitat. A més, hem de ressenyar que per fer possible i consolidar aquest *Anuari de l'Educació* es va signar un conveni de col·laboració entre la Conselleria d'Educació i Cultura i la mateixa Fundació Guillem Cifre de Colonya, que està donant els resultats esperats.

En aquest sentit, i d'acord amb l'estructura dissenyada per a l'*Anuari de l'Educació de les Illes Balears*, l'*Anuari 2007* presentarà el contingut següent: així, la **Introducció** es fa a partir d'una anàlisi sobre la realitat educativa de les Illes Balears, d'acord amb les línies generals que presenten els diversos treballs que formen part del present Anuari i dels altres Anuaris dels anys anteriors, i de les opinions personals sobre la dinàmica del present curs acadèmic, una reflexió sobre les dificultats per dur a terme un autèntic pacte educatiu a nivell de les Illes Balears; un pacte que no tan sols resulta necessari, sinó imprescindible, atesos els problemes estructurals que presenta l'educació a les Balears. Es tracta d'una porta d'entrada a l'*Anuari*, d'un editorial que pretén analitzar els punts fonamentals, els punts més significatius de l'educació a la nostra comunitat autònoma de les Illes Balears.

Al segon apartat, **El sistema escolar de les Illes Balears**, es desenvolupen els estudis següents: en primer lloc es fa una anàlisi, per una part, sobre l'educació infantil a Menorca i l'educació secundària a les Illes Balears i, per altra part, sobre l'ensenyament de l'educació física a les escoles de les Balears; en segon lloc, es fa una anàlisi sobre la situació de l'escolarització de l'alumnat immigrant a les escoles de les Balears; en tercer lloc, es fa una anàlisi sobre la situació de l'educació a Menorca i finalment s'analitza la situació del sistema universitari de les Illes Balears, des de la perspectiva de l'alumnat.

Al tercer apartat, **El sistema educatiu no escolar de les Illes Balears** es desenvolupa un treball prou interessant, prou significatiu: ens referim a l'anàlisi sobre la situació dels menors immigrants no acompanyats a les Illes Balears. Es tracta d'una qüestió prou interessant, ja que és una evidència que la immigració, en tots els nivells, representa un dels fenòmens més transcendents de les Illes Balears. L'anàlisi escolar de la immigració, juntament amb aquest treball, ens dona una visió prou ampla sobre el fenomen de la immigració educativa, escolar i social a les Balears.

Al quart apartat, **Recerca i innovació pedagògica a les Illes Balears**, trobam, per una part, un treball sobre la investigació educativa a partir dels projectes d'investigació de caràcter competitiu per part d'investigadors del professorat de la Universitat de les Illes Balears. Aquest treball complementa els diversos articles que sobre la investigació educativa s'han realitzat als anteriors Anuaris de l'Educació. Per altra part hem de constatar tres treballs d'investigació sobre diferents aspectes: l'anàlisi de l'analfabetisme funcional a les Illes Balears, la radiografia sobre els serveis d'orientació educativa de les Illes Balears; i finalment un projecte de validació d'una escala per detectar el tracte inadequat a persones majors. I dins l'apartat d'innovació educativa hem de fer referència a dos treballs: un que fa referència a la participació de l'alumnat en un centre d'educació primària, i un altre al treball pedagògic dut a terme en un centre de secundària de Menorca.

Al cinquè i darrer apartat, **Estadística i legislació educativa de la comunitat autònoma de les Illes Balears**, cal assenyalar l'existència de dos treballs: en primer lloc un article sobre el sistema educatiu de les Illes Balears en xifres, que en posteriors Anuaris tindrà un desenvolupament més extens. I en segon lloc un treball sobre els indicadors necessaris per analitzar la realitat educativa dels ajuntaments.

Finalment, a més de seguir agraint a la Fundació Guillem Cifre de Colonya la seva implicació, la seva col·laboració, la seva generositat en la realització del present *Anuari de l'Educació de les Illes Balears*, volem agrair a tots els col·laboradors i col·laboradores de l'Anuari la seva feina, la seva disposició, la seva capacitat i la seva entrega en la relació dels diversos treballs que conformen l'Anuari 2007. Així mateix volem expressar el nostre agraïment a la Conselleria d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears pel seu suport en la realització de l'esmentat Anuari. Tanmateix volem destacar que **la finalitat fonamental del present Anuari va més enllà del coneixement i de la comprensió del sistema educatiu de les Illes Balears, volem, sobretot, contribuir a prestigiar l'educació dins una societat com la nostra, con un factor d'èxit personal, econòmic, social i cultural. Per a les Illes Balears fer de l'educació un factor bàsic per al futur és un repte al qual cal dirigir el màxim dels esforços personals, socials, polítics, econòmics i institucionals.** En qualsevol cas amb aquest número de l'Anuari demostram una voluntat de continuïtat en el desenvolupament d'aquesta finalitat de fer de l'educació una prioritat de la societat de les Illes Balears, de les seves administracions educatives, de la societat civil en totes les seves dimensions i perspectives.